Ympäristöministeriö
Miljöministeriet
Ministry of the Environment

Erityisasiantuntija Eeva-Maija Puheloinen
22.10.2018

Eduskunnan ympäristövaliokunnalle

Muistio hallituksen esityksestä eduskunnalle laiksi ympäristönsuojelulain muuttamisesta (HE 116/2018 vp)

Esityksessä ehdotetaan muutettavaksi ympäristönsuojelulakia. Esityksen mukaan lakiin lisättäisiin säännös valtion valvontaviranomaisten toimivallasta ryhtyä välttämättömiin toimiin ympäristön pilaantumisen ehkäisemiseksi ja rajoittamiseksi, jos pilaantumisen vaaraa aiheuttavasta toiminnasta aiheutuisi tai uhkaisi aiheutua vakavaa vaaraa tai vakavaa haittaa terveydelle tai ympäristölle. Esityksen mukaiset toimet täydentäisivät pelastuslain mukaista pelastustoimintaa. Toimiin voitaisiin ryhtyä, jos toimien toteuttamista ei voitaisi varmistaa tavanomaisessa hallintopakkomenettelyssä tai jos toiminnasta vastaavaa tahoa ei saataisi selville.

Esityksellä varmistettaisiin, että vakavissa terveyteen tai ympäristöön kohdistuvissa vaaratilanteissa esimerkiksi toiminnasta vastaavan tahon maksukyvyttömyys tai vastuukysymyksiin liittyvät epäselvyydet eivät estäisi tai hidastaisi välttämättömien pilaantumisen ehkäisemis- tai rajoittamistoimien toteuttamista riittävän nopeasti.

Valtion valvontaviranomaisen ryhtyminen toimiin ehdotettavan säännöksen nojalla olisi poikkeuksellista, ja säännöstä sovellettaisiin todennäköisesti hyvin harvoin. Viimeisen viiden vuoden aikana tällaisia tapauksia on ollut viisi. Viranomainen voisi ryhtyä toimiin muun muassa vaarallisten jätteiden tai vaarallisten kemikaalien jätehuollon järjestämiseksi, sähkön ja lämmön toimittamiseksi kiinteistölle sekä alueen vartioimiseksi tai aitaamiseksi. Viranomaistoimista aiheutuneet kustannukset perittäisiin mahdollisuuksien mukaan jälkikäteen takaisin siltä, jonka velvollisuus toimiin ryhtyminen olisi ollut.

Esitys on osa toissijaisten ympäristövastuujärjestelmien kehittämisen kokonaisuutta.

Esityksellä ei arvioida olevan merkittäviä vaikutuksia julkiseen talouteen. Esityksellä ei ole taloudellisia vaikutuksia yrityksiin. Esityksen vaikutuksia viranomaisten toimintaan ja menettelytapoihin voidaan pitää kokonaisuutena arvioiden vähäisinä.

Laki ehdotetaan tulemaan voimaan mahdollisimman pian.